

WERK PROGRAMMA 2006-2007

De Raad voor het Landelijk Gebied adviseert de regering en de beide Kamers van de Staten-Generaal op hoofdlijnen van beleid. De raad richt zich op strategische adviezen op de lange- en middellange termijn en incidenteel op actuele zaken op korte termijn. Het werkterrein betreft het gehele beleidsveld van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De Raad voor het Landelijk Gebied (RLG) is per 1 januari 1997 ingesteld bij wet en op 28 januari 1997 officieel geïnstalleerd door de toenmalige minister van LNV.

Raad voor het Landelijk Gebied
Stationsplein 14
3818 LE Amersfoort
telefoon: (033) 421 78 20
fax: (033) 461 53 10
e-mail: raad.landelijk.gebied@minlnv.nl
website: www.rlg.nl

Foto's raadsleden: Petra van Schaik
Publicatie RLG 06/6 november 2006
Vormgeving: Geerars Communicatie, Amersfoort

ISBN-10: 90-77166-25-4
ISBN-13: 978-90-77166-25-3

NUR 940

WERK PROGRAMMA 2006-2007

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	blz. 4
2. Nieuwe raad, nieuwe impulsen	blz. 6
• Adviesopdracht • Nieuwe samenstelling raad • Nieuwe impulsen • Samenwerking met andere raden • Internationale dimensie	
3. Adviesonderwerpen 2006-2007	blz. 17
• Inleiding • Adviezen afgerond in 2006 - Zuiderzeelijn - Realisatie 'Recht op groen' - Van zorgen voor naar zorgen dat • Adviezen in voorbereiding - Nederland en het Europees beleid voor het landelijk gebied - Gebiedsgericht werken en de rol van de provincie in het landelijk gebied - Zuidvleugel - Herziening tentatieve lijst Werelderfgoed - Agrarische Hoofdstructuur - Voedselkwaliteit - Papieren wereld versus de praktijk, de tragiek van goede bedoelingen - Jong en platteland - Biobased economy	
4. Samenstelling raad en bureau van de raad	blz. 27
5. Overzicht publicaties 2005-2006	blz. 28

1. Voorwoord

Hoewel 2006 reeds voor meer dan de helft verstreken is, presenteert de Raad voor het Landelijk Gebied hierbij met trots het werkprogramma voor de komende periode tot en met 2007. De raad 'nieuwe stijl' zo kan worden gezegd, want sedert januari 2006 functioneren wij in een nagenoeg nieuwe bezetting. Twee leden van de oude raad zijn continuïteitshalve van onze nieuwe raad deel blijven uitmaken.

Die continuïteit vormt één aspect van onze werkzaamheden. Tal van min of meer recente adviezen van de vorige raad staat nog als een huis en wij kunnen daarop voortborduren zonder bepaalde wielen steeds opnieuw uit te vinden. Dit laatste is trouwens ook bepalend voor onze voornemens voor nieuwe adviseringen, zoals die uit dit werkprogramma blijken: deze adviezen moeten, zo menen wij, niet de status quo weergeven of bespreken wat allerlei andere organen en instanties reeds hebben uitgedacht. Veeleer willen wij proberen het stuurwiel te hanteren om aan de wagen een nieuwe richting te geven.

Dat moet kunnen, gelet op de brede samenstelling van de nieuwe raad. Ieder voor zich van de leden brengt zowel ervaring in van heel verschillende aard alsook grote kennis en vooral denkkraft. Daar ligt voor mij ook de uitdaging als voorzitter: het proces van visie-ontwikkeling gestalte geven en daarbij het nodige enthousiasme aan de dag leggen. Mogelijkheden benutten, kansen grijpen, risico's nemen: dat zijn voor buitengebied en platteland de noodzakelijke aandrijfmechanismen om verstarring te voorkomen.

Wij zijn geen *landator temporis acti*, een club die in pessimisme constateert, dat het vroeger altijd zo goed was, beter dan nu in alle geval. Aan de statements van de raadsleden, die door dit werkprogramma verspreid staan, kan men zien wat ik bedoel. Iedereen denkt

toekomstgericht en wijst op nieuwe aspecten die voor haar of hem belangrijk zijn. Graag voeg ik daar het mijne aan toe. Je kunt Nederland zien als een zich voortdurend uitbreidende stad met omringende 'parkachtige' ruimte. Maar evengoed is nog altijd ruim de helft of zelfs bijna tweederde van ons areaal agrarische productieruimte. En door dat alles heen lopen waterstructuren van Dollard tot Saeftinghe, het IJsselmeer, de grote rivieren, het hoefijzer dat van Hoek van Holland tot Zeebrugge onze unieke Delta omringt. Dit her en der dicht bevolkte en sterk benutte geheel als totaliteit bezien en dit in samenhang met Europa, dit geheel dus met al zijn potenties, uitwisselingen en kwaliteiten, zoals wijldte, reliëf, duisternis, stilte, levende natuur, dat is een opdracht die een sterke uitdaging vormt.

Het werkprogramma, dat zoals de secretaris ook aangeeft, tot stand kwam in overleg met onder andere het ministerie van LNV, moet in dit licht worden bekeken. Geen catalogus van losse onderwerpen op ad hoc basis, maar advisering in samenhang en uitgaande van integraliteit. 'Procedureel' gezien mikken wij op een vorm van 'strategisch adviseren', zoals nader aangegeven in het werkprogramma.

Omdat we ruim een half jaar onderweg zijn in de nieuwe samenstelling, kan ik stellen dat de leden van de raad inmiddels behoorlijk op elkaar raken ingespeeld, iets waaraan een tweedaagse excursie ook bijdroeg. Het ten dele ook aangevulde bureau van de raad speelt, onder leiding van de algemeen secretaris een essentiële en succesvolle rol zowel bij het proces van uitwisseling en gedachtenvorming binnen de raad als bij de totstandkoming van de adviezen, waarvan er, zoals blijkt uit het werkprogramma, inmiddels in 2006 drie werden uitgebracht. Het landelijk gebied met al zijn kwaliteiten en functies zoals ruimte, natuur en biodiversiteit, landbouwareaal, basis voor gezondheid en recreatie, waterberging heeft alleszins een krachtige stem

nodig en het is die taak die de raad hoopt te kunnen vervullen, opdat plattelandsbewoners en stedelingen in de toekomst een gaaf Nederland zullen aantreffen.

prof. mr. P.C.E. (Peter) van Wijmen
voorzitter Raad voor het Landelijk Gebied

2. Nieuwe raad, nieuwe impulsen

Adviesopdracht

De Raad voor het Landelijk Gebied adviseert, gevraagd en ongevraagd, de regering en de beide Kamers van de Staten-Generaal op hoofdlijnen van beleid. De raad richt zich op strategische adviezen op de lange en middellange termijn en incidenteel op actuele zaken op korte termijn. Het werkterrein betreft het gehele beleidsveld van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De adviesopdracht van de Raad voor het Landelijk Gebied luidt als volgt:

“De regering en de beide kamers der Staten-Generaal adviseren over strategische beleidsvraagstukken ten aanzien van de functies landbouw, natuur, bos en landschap, openluchtrecreatie en visserij van het landelijk gebied, alsmede strategische vraagstukken die verband houden met dan wel van invloed zijn op die functies, al dan niet in onderlinge samenhang.”

Met het oog op deze adviestaak vat de raad het begrip landelijk gebied ruim op. Zijn advisering richt zich naast landbouw en voedselkwaliteit daarom ook op natuur, recreatie en met landbouw samenhangende bedrijvigheid in en om stedelijke gebieden. In zijn adviezen wil de raad de mens - als vormgever, beheerder, gebruiker en bezoeker van het landelijk gebied - een belangrijke plaats geven.

Jaarlijks stelt de raad samen met het ministerie van LNV, provincies en Tweede Kamer het adviesprogramma samen. De minister van LNV stelt het werkprogramma uiteindelijk vast en biedt het werkprogramma aan de Eerste en Tweede Kamer aan.

Nieuwe samenstelling raad

Sinds januari 2006 kent de raad een nieuwe samenstelling. Op voorstel van de minister van LNV heeft de ministerraad ingestemd met de benoeming van de nieuwe voorzitter en leden van de Raad voor het Landelijk Gebied. De voorzitter en leden zijn bij Koninklijk Besluit benoemd voor een periode van vier jaar. Twee leden van de raad zijn voor een periode van twee jaar herbenoemd.

De raad telt in totaal 11 leden:

- prof. mr. P.C.E. (Peter) van Wijmen, voorzitter, hoogleraar en staatsraad i.b.d.
- B.J.M. (Ben) van Essen, socioloog
- J.T.G.M. (Koos) Koolen, zelfstandig adviseur
- J. (Jannie) Lamberts, melkveehouder
- prof. dr. M.J.A. (Marjan) Margadant-van Arcken, filosoof, pedagoog
- T. (Tracy) Metz, schrijfster, journaliste
- dr. M.C. (Marijke) van Schendelen, zelfstandig adviseur ruimtelijke ontwikkelingen
- dr. ir. H.J. (Huib) Silvis, econoom
- F. (Frans) Tielrooij, politicus
- prof. dr. M.J.W. (Mark) van Twist, bestuurskundige
- drs. C.J.G.M. (Kees Jan) de Vet, burgemeester Leusden

Werkprogramma 2006-2007

Voorzitter

prof. mr. P.C.E. van Wijmen

Peter van Wijmen is sinds 2001 hoogleraar natuurbeschermingsrecht aan de Universiteit van Tilburg en vanaf 1 november 2002 staatsraad in buitengewone dienst. Eerder was hij voorzitter van het Brabants Landschap, lid van Tweede Kamer voor het CDA en advocaat en procureur te Breda. In de Tweede Kamer hield hij zich onder andere bezig met justitie, ruimtelijke ordening, staatsrecht en milieu. *“Een gaaf, duurzaam, leefbaar platteland, waarin de verrommeling eerst wordt weggesaneerd en dat vervolgens de basiswaarde vormt voor een keten van biodiverse natuurgebieden en landschappen en een duurzaam grondgebonden landbouw, die daarin naast en met elkaar voortbestaan, nu eens gescheiden, dan weer verweven. Cultuur- en landschapshistorische accenten verlevendigen dit alles gelet op de recreatieve en beleevingsaspecten.”*

Leden

Ben van Essen heeft ruime politiek-bestuurlijke ervaring op lokaal, regionaal en landelijk niveau. Hij is werkzaam als plaatsvervangend

drs. B.J.M. van Essen

hoofd van de afdeling Strategie en Innovatie van de Provincie Limburg. Hij is 24 jaar gemeenteraadslid geweest in de gemeente Sevenum en tussen 1994 - 2002 was hij wethouder VROM. In het verlengde van zijn wethouderschap was hij lid van het dagelijks bestuur van de VNG. Naast zijn huidige functie vervult hij een aantal nevenfuncties waaronder het voorzitterschap van de Vereniging Kleine Kernen Limburg, van de gebiedcommissie reconstructie Horst aan de Maas/Sevenum en van de regionale welzijnsstichting Synthese. *“De raad maakt zowel personeel als intentioneel een nieuwe start. Een van de elementen daarvan is dat provincies veel nadrukkelijker in beeld komen bij de raad. Immers, met de Wet Inrichting Landelijk Gebied verschuift een fors deel van de (uitvoerings)verantwoordelijkheid van LNV naar de provincies. Logisch uitvloeisel daarvan is dat de raad nu nadrukkelijk in gesprek gaat met provincies over de invulling van haar adviesrol. Het eerste adviesonderwerp in dat kader is gericht op gebiedsgericht beleid.”*

ir. J.T.G.M. Koolen

Koos Koolen is sinds 1997 lid van de Raad voor het Landelijk Gebied en voor de komende raadsperiode herbenoemd. Hij is werkzaam als adviseur bij de directie Plant Science Expertise Group Wageningen UR; projectleider kennistransfer kennisinstellingen en bedrijfsleven (MKB en agrarisch); voorzitter van de Agrobeleidsraad van Interpolis; voorzitter gebiedscommissie Reconstructie Midden Limburg en voorzitter gebiedscommissie reconstructie 'Ons WCL'. Daarnaast is hij o.a. lid van het dagelijks bestuur Waterschap Peel en Maasvallei; lid van het dagelijks bestuur Waterschapsbedrijf Limburg en lid van het bestuur Aequor (landelijke orgaan beroepsonderwijs, bedrijfsleven en agrarische sectoren. Tussen 1993-2003 was hij voorzitter van de Limburgse Land- en Tuinbouw Bond. *“Gebiedsgericht werken vormt voor alle betrokkenen een geweldige uitdaging, immers wat is mooier om mee te bouwen aan de inrichting en economische vitaliteit van je eigen omgeving. Geef als overheden, Rijk maar vooral ook provincie, ruimte en vertrouwen aan deze betrokken partijen.”*

Jannie Lamberts is naast melkvee-houder actief in de gemeente-politiek en de agrarische belangen-behartiging. Zij is lid van het algemeen bestuur van LTO-Noord; voorzitter van LTO Overijssel; gemeenteraadslid in Deventer; bestuurslid Vrienden van het Platteland en lid provinciale werkgroep industrieel en agrarisch erfgoed. *“De grondgebonden landbouw staat sterk onder druk in Nederland, die grondgebonden landbouw bepaalt wel sterk het gezicht van het landelijke gebied. Bedrijfstoeslagen zijn er gekomen om de grondgebonden landbouw in de benen te houden, om de prijsdalingen op te vangen. Eigenlijk vreemd dat de discussie nu gaat over wat we moeten met de bedrijfstoeslagen.”*

J. Lamberts

prof. dr. M.J.A. Margadant-van Arcken

Marjan Margadant-van Arcken heeft in haar wetenschappelijke loopbaan diverse onderzoeken gedaan naar natuurbeelden,

natuurbeleving en educatie, onder andere in opdracht van het ministerie van LNV. Op basis van deze onderzoeken zijn vele adviezen gegeven op het gebied van natuurbeleid. Zij was onder meer lid van de vaste commissie Participatie, Educatie en Communicatie van de voormalige Raad voor het Natuurbeheer. Van 1997-2002 was zij bijzonder hoogleraar Natuur- en Milieu-Educatie, eerst aan de Landbouwuniversiteit van Wageningen, daarna aan de faculteit Biologie van de Universiteit van Utrecht. *“Na een half jaar snuffelen aan het werktein van de raad worden voor mij drie kernthema's duidelijk. Uiteraard is dat het thema 'jeugd', waarvoor ik ook in de begeleidingscommissie zit van het advies Natuur en Gezondheid, deel 2 van de RMNO en RGO. Al jaren houd ik mij bezig met leerprocessen rondom duurzame ontwikkeling. De ESDN conferentie 2006 in Salzburg naar aanleiding van de nieuwe Europese strategie voor duurzame ontwikkeling (EU-SDS) heeft mij eens te meer gesterkt in het belang van deze leerprocessen, ook voor het beleid van het ministerie van LNV. Duurzame ontwikkeling is onmogelijk zonder daarin de Europese en internationale dimensie te betrekken. Deze dimensie (derde kernthema) dwingt tot nauwkeurig nadenken over de relatie tussen overheid en markt, en is daarmee van belang voor landbouwbeleid, voedselkwaliteit, natuurbeheer, plattelandontwikkeling et cetera.”*

Tracy Metz is vanaf 1986 journaliste en redacteur bij de NRC Handelsblad. Daarnaast is zij gastdocent en lid van diverse jury's op gebied van architectuur, kunst, landschap en ruimtelijke ordening in binnen- en buitenland en internationale correspondent voor Architectural Record. Zij publiceert met name over de onderwerpen: landschap, mobiliteit, architectuur en kunst. Recente boeken zijn: Nieuwe natuur: Reportage over veranderend landschap; Atlas van de verandering: Nederland herschikt; PRET! Leisure en landschap. Tussen 1980-1986 was zij als journaliste verbonden aan Het Parool. *“Naarmate er meer Nederlanders in de stad wonen - of beter gezegd, in verstedelijkt gebied - kantelt de verhouding tussen de stad en het ommeland. Eenvoudig gezegd: er is steeds meer 'stad' en steeds minder ommeland. Tegelijkertijd moet dat ommeland wel steeds meer wensen en behoeftes van die stedelingen ondervangen: we moeten toch ergens onze distributiehallen en autoshowrooms neerzetten, de auto-shredders en de puinbrekers, de volkstuinen en de boerderijen, de groene long en de geestelijke uitlaatklep. Welk beleid moeten we voeren om ervoor te zorgen dat het ommeland meer blijft dan een verlengstuk van de stad?”*

T. Metz

dr. M.C. van Schendelen

Marijke van Schendelen is zelfstandig adviseur ruimtelijke ontwikkelingen voor gemeenten, provincies en private partijen. Zij adviseert onder andere op het gebied van

stedelijke vernieuwing, de relatie tussen stad en ommeland en het belang van cultureel erfgoed in ruimtelijke planvormingsprocessen. Daarnaast heeft zij verschillende bestuurlijke en maatschappelijke functies. Zij is onder meer voorzitter Koninklijk Nederlands Aardrijkskundig Genootschap; voorzitter Platform Landschap en Cultuurhistorie; lid dagelijks bestuur Landschapsbeheer Nederland en gastdocente aan de Universiteit van Amsterdam. *“Zuiderzeelijn of Hanzelijn: het grote gebaar of het ontbrekende puzzelstuk. Een onrendabele investering of een efficiënte omgang met ruimte, geld en tijd. Voor de Raad voor het Landelijk Gebied was de keuze helder: er gaat niets boven Groningen maar wel binnen randvoorwaarden.”*

Huib Silvis is sinds januari 2004 lid van de Raad voor het Landelijk Gebied. Zijn expertise ligt in het sociaal-economisch onderzoek voor het LNV-beleid. Vanaf 2002 is hij hoofd van de afdeling Maatschappijvraagstukken LEI, Wageningen UR en als zodanig eindverantwoordelijk voor de secties Internationale Handel en Ontwikkeling; Landbouw- en Voedselbeleid; Beheer Natuurlijke Hulpbronnen en Ruimtelijk- en Regionaal Beleid. Tussen 1995-2000 was hij hoofd van de sectie Landbouw-Economisch Bericht van het LEI. In 2005 was hij projectleider van de achtergrondstudie 'Perspectieven voor de agrarische sector in Nederland' bij de kabinetsvisie 'Kiezen voor Landbouw'. *"Hoewel de hoofdlijnen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) tot 2013 zijn vastgesteld, zal de EU in 2008 een tussenbalans opmaken. Aan de orde zijn onder meer eventuele veranderingen in de marktmaatregelen voor bepaalde producten, evaluatie van de bedrijfs-toeslagen (met bijzondere aandacht voor cross-compliance), evaluatie van de vrijwillige modulatie, toekomst van de zuivelquota, de rol van bio-energie en mogelijke afspraken in WTO-verband over de liberalisering van de wereldhandel. Daarnaast speelt in dezelfde periode een evaluatie van het financiële meerjarenakkoord van de EU. De raad wil zich niet verliezen in de details van de uitvoering, maar het GLB vanuit een maatschappelijk gezichtspunt beoordelen als een stelsel instrumenten om de gewenste kwaliteiten en functies van het landelijke gebied op langere termijn te borgen en te ondersteunen."*

dr. ir. H.J. Silvis

F. Tielrooij

Vanaf 1983 is Frans Tielrooij full time politicus en trad hij toe tot het dagelijks bestuur van het Gewest Gooi en Vechtstreek en later van de provincie Noord-Holland. Als gedeputeerde behartigde hij gedurende 12 jaar uiteenlopende portefeuilles zoals financiën, natuur en landschap en ruimtelijke ordening. Zijn huidige functies zijn: lid Adviescommissie Water (voorzitter Z.K.H. Prins Willem Alexander); voorzitter Platform Agrologistiek; voorzitter stuurgroep Drijvende kassen (Dura Vermeer); voorzitter begeleidingscommissie Kust (provincie Zuid-Holland) en is hij adviseur voor enkele gemeenten en bedrijven (o.a. Grontmij). Daarnaast bekleedt hij enkele commissariaten en is hij onder meer voorzitter staatscommissie Waterbeheer 21e eeuw (Kabinet en Unie van Waterschappen) en voorzitter van de werkgroep ruimtelijke ontwikkelingsproblematiek (IPO) geweest. *"Ondanks de goede bedoelingen van bestuurders, bedrijfsleven en burgers en ondanks vele gewaardeerde adviezen lijkt in de praktijk de sturing in vrome papieren voornemens te blijven steken. Ondertussen vermindert de kwaliteit van het landelijk gebied in hoog tempo. Velen ergeren zich aan de schijnbaar oncontroleerbare verrommeling van Nederland waar niemand greep op lijkt te hebben. De raad wil nagaan waarom in het landelijk gebied het papieren beleid in de praktijk maar geen werkelijkheid wil worden."*

Werkprogramma 2006-2007

Mark van Twist is sinds 1999 werkzaam als directeur bij Berenschot Procesmanagement BV en vanaf 2000 bijzonder hoogleraar op het gebied van publiek-private samenwerking aan de Faculteit der Management Wetenschappen, Radboud Universiteit Nijmegen. Vanaf 2004 is hij decaan bij de Nederlandse School voor Openbaar Bestuur en lid in buitengewone dienst van de Algemene Rekenkamer. Daarnaast vervult hij verschillende bestuurlijke nevenfunctie waaronder lid van de Procescommissie Evaluatie Schipholbeleid; lid van de Raad van Advies van de Algemene Bestuursdienst en voorzitter van de Vereniging van Bestuurskunde.

prof. dr. M.J.W. van Twist

"Veerkracht organiseren, om te voorkomen dat de overdracht van verantwoordelijkheden aan andere partijen meteen weer wordt teruggedraaid als niet alles precies verloopt zoals vooraf bedacht."

drs. C.J.G.M. de Vet

Kees Jan de Vet is vanaf 1997 burgemeester van Leusden. Daarvoor was hij werkzaam als beleidsmedewerker in de Tweede Kamer,

stafmedewerker van het

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij en burgemeester van Prinsenbeek. Hij combineert zijn burgemeesterschap met bestuurlijke activiteiten en projecten voor de rijksoverheid en de provincie. Zo was hij lid van de Staatscommissie Dualisme en Lokale Democratie en is hij thans lid van de commissie Alders over toezicht in het openbaar bestuur en lid van de commissie Toekomst Lokaal Bestuur. Daarnaast is hij ondermeer actief als voorzitter van de Begeleidingscommissie Dualisme en Lokale Democratie. *"De nieuwe Raad voor het Landelijk Gebied heeft de ambitie om vooral ook naar de maatschappelijke effecten van haar adviezen te kijken; dat betekent dat de agenda van de raad permanent doordacht moet worden op wensen en ontwikkelingen in het landelijk gebied; de agenda is niet statisch, we willen vooral ook de samenleving beïnvloeden met onze adviezen. Tegen die achtergrond willen we komende periode veel aandacht besteden aan strategisch agenderen: wat komt er op ons af na de Tweede Kamerverkiezingen, welke actualiteiten vragen onze aandacht bij de Statenverkiezingen, et cetera."*

Nieuwe Impulsen

Strategisch agenderen De raad maakt niet alleen wat betreft de samenstelling een nieuwe start, ook heeft de raad zijn werkwijze aangepast. De raad wil de scherpste van de dialoog over het landelijk gebied meer opzoeken. In zijn werkprogramma neemt de raad daartoe 'strategische agenderen' op. Deze strategische agendering heeft tot doel om de jaarlijkse programmering van de raad te voeden en de agenda's van andere partijen te beïnvloeden. Dit wil de raad bereiken door het aanbrengen van samenhang in zijn advisering, reflectie, visieontwikkeling en debat.

Halfjaarlijks toetst de raad zijn adviezen op onderlinge consistentie en daarmee op inhoudelijke samenhang. Daarbij schenkt de raad apart aandacht voor het effect van alle adviezen tezamen: speelt de raad zijn beoogde rol bij de meningsvorming over het landelijk gebied. Deze evaluatie vormt een toets op de effectiviteit en efficiëntie van de raad.

De raad organiseert jaarlijks een bijeenkomst met externen over de maatschappelijke betekenis en positie van het landelijk gebied, de actuele ontwikkelingen en de dilemma's. Zowel de korte termijn als de langere termijnontwikkelingen van het landelijk gebied komen daarbij aan de orde. De raad ijkt hiermee zijn functioneren.

De raad start met het ontwikkelen van een eigen visie op het landelijk gebied, als referentiekader voor zijn adviezen en om de discussies aan te gaan. Externe input krijgt de raad via het opstellen van adviezen en via de reflectiebijeenkomsten. Aanvullende input realiseert de raad door het afleggen van werkbezoeken en deelnemen aan of zelf organiseren van discussiebijeenkomsten waarin de dagelijkse praktijk centraal staat.

De raad is effectief indien hij de agenda's van andere partijen beïnvloedt. Dit proces vindt continu plaats tijdens de totstandkoming van adviezen maar aanvulling met thematische debat-bijeenkomsten is nodig. Deze bijeenkomsten baseren zich op de adviezen, de reflecties en de visieontwikkeling. Het eerste debat organiseert de raad in 2007.

Dynamiek De raad wil zijn rol een betekenisvolle rol laten zijn en streeft naar een brede doorwerking van zijn adviezen zowel binnen het ministerie van LNV, als daarbuiten en naar een rechtstreekse advisering aan de Tweede Kamer. Nieuw is de ruimte die de provincies krijgen voor het vragen van advies aan de raad. Dit hangt samen met de verschuivende verantwoordelijkheden door de invoering van de Wet Inrichting Landelijk Gebied. Het werkprogramma heeft een dynamisch karakter. Tussentijdse adviesvragen, impulsen uit 'strategisch agenderen', discussiebijeenkomsten, werkgroepbijeenkomsten en werkbezoeken hebben invloed op de prioritering en scope van adviezen. De raad brengt naast gevraagd advies ook ongevroegd advies uit. Dit betreft vaak een kort signalerend advies dat inspeelt op de actualiteit. De raad reserveert hiervoor expliciet ruimte in zijn werkprogramma.

Totstandkoming advies De raad komt maandelijks plenair bijeen, deze bijeenkomsten vormen het hart van het raadswerk: lijnen voor de te ontwikkelen adviezen worden uitgezet, het werkprogramma en de adviesvoorbereidingen besproken en de conceptadviezen bediscussieerd en vastgesteld. De raad kent geen vaste commissies, onderaden of dagelijks bestuur. Voor ieder adviesonderwerp stelt de raad een werkgroep van raadsleden samen, aangevuld met externe deskundigen. Deze groep, ondersteund door één of twee medewerkers van het bureau van de raad, bereidt de totstandkoming van het advies voor. De raad past

hierbij verschillende vormen van externe oriëntatie toe, afhankelijk van het adviesonderwerp. Vormen die de raad hanteert om inzichten, standpunten en informatie te vergaren zijn: interviews, werkbezoeken, workshops, discussiebijeenkomsten, expert meetings, rondetafelgesprekken, literatuurstudie, uitbesteding van onderzoek, etc. Bij elke raadsvergadering nodigt de raad een inleider uit om de 'blik van buiten' te waarborgen. Het bureau van de raad vervult een belangrijke rol bij het organiseren en coördineren van deze activiteiten en bij het inpassen en integreren van de uitkomsten in het advies.

Communicatie De raad wil het landelijk gebied meer onderwerp laten zijn van publiek debat. Een goede opzet van de communicatie voorafgaand aan het adviestraject, gedurende de totstandkoming en de presentatie van het advies en na het uitkomen van het advies verhogen de doorwerking van de adviezen. De raad maakt afhankelijk van het onderwerpen de groepen die de raad wil bereiken, meer en meer gebruik van andere middelen zoals film, tentoonstelling, fotoserie en nieuwe vormen van communicatie via internet.

Samenwerking met andere raden

Complexe adviesaanvragen overschrijden de grenzen van het beleidsveld van het ministerie van LNV en raken daarmee het werkveld en deskundigheid van andere adviesraden. De raad kijkt over deze grenzen heen en streeft naar een adequate samenwerking met andere adviesraden. Samen met de VROM-raad en de Raad voor Verkeer en Waterstaat bereidt de raad momenteel een advies voor over de Zuidvleugel (zie p 23). Met de Raad voor Cultuur werkt de raad aan een advies over de herziening van de tentatieve lijst van de werelderfgoedlijst (zie p 23). In april dit jaar heeft de raad samen met de Raad voor Verkeer en Waterstaat en de VROM-raad een gezamenlijk advies opgesteld over de Zuiderzeelijn (zie p 19). De raad is ook betrokken bij de het advies van de VROM-raad over ruimtelijke investeringen en bij verschillende onderwerpen

gericht op duurzame ontwikkeling van de Raad voor Milieu- en Natuuronderzoek (RMNO). Met de Raad voor de Wadden werkt de raad samen aan adviezen over de marinestrategie en zoet-zout overgangen. Waar het relevant is voor zijn adviezen betreft de raad andere raden of planbureaus bij de totstandkoming van zijn adviezen; zoals de SER bij het komend advies over het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB), zie p 21.

Internationale dimensie

De aandacht van de raad bij de advisering is niet alleen gericht op regionaal en nationaal beleid maar ook op internationaal beleid. De raad richt zich daarbij vooral op Europa. Europa bepaalt in belangrijke mate de regelgeving op de beleidsterreinen waarover de raad adviseert. Europa stuurt door het geven van subsidies en door het stellen van voorwaarden hierbij. Deze voorwaarden worden voor een deel internationaal bepaald, zoals door het wereldhandelsoverleg (WTO). Europa is bovendien zowel trendsetter als trendvolger wat betreft ontwikkelingen in het denken over bestuur en beleid. De raad volgt deze ontwikkelingen en gebruikt de daarbij opgedane inzichten in zijn advisering.

Bron: Hans Sas

hankelijk van het adviesonderwerp. Daarnaast maakt de raad deel uit van het Europees samenwerkingsverband van de Europese omgevingsraden: European Environment and Sustainable Development Advisory Councils (EEAC-netwerk).

De raad en het EEAC-netwerk De raad is lid van het EEAC-netwerk (European Environment and Sustainable Development Advisory Councils). Via dit netwerk beschikt de raad over rechtstreekse relaties met verschillende EU-instellingen en organisaties op internationaal vlak. Het werk vindt plaats in werkgroepen. De raad is actief in de werkgroepen landbouw, governance en duurzame ontwikkeling. De EEAC houdt jaarlijks een meerdaagse conferentie. Dit jaar is het thema 'Duurzame bosbouw: van coördinatie naar educatie'. De conferentie vond plaats van 13-16 september 2006 in Warschau, Polen. De raad is actief betrokken bij de voorbereiding. De EEAC wil met deze conferentie een bijdrage leveren aan de voorbereidingen van de besluitvorming over het EU bosbouw actieplan.

De internationale dimensie is in principe in alle fasen van de adviesvoorbereiding geïntegreerd. Door middel van consultaties, rondetafelgesprekken, bijwonen expertmeetings en conferenties in Brussel of in andere lidstaten oriënteert de raad zich op adviesonderwerpen. De internationale dimensie komt expliciet terug in een aantal adviezen en heeft invloed op het benutten van bestaande internationale en nationale netwerken. Deze worden op ad hoc basis gebruikt bij de voorbereiding af-

Het karretje van Giacomo

Elke maand publiceert de raad op de website een column afwisselend geschreven door één van de raadsleden. Zie voor de columns www.rlg.nl.

Op internet heette het nog 'fattoria'. Dat klonk wel aardig, iets tussen 'fabriek' en 'ambachtelijk productie' in. Ik was op het net op zoek gegaan naar agriturismo in de omgeving van Napels en Sorrento. Een van de veelbelovende hits was Fattoria Marecòccola, die zich aanpreekt met "specialità gastronomiche e prodotti tipici della Penisola Sorrentina". Die 180 euro per nacht vond ik wel erg aan de prijs voor een agriturismo, maar ach, je gaat maar één keer op huwelijksreis en bovendien: er was ook nog een zwembad. We zijn op de bochtige bergwegen die het hele schiereiland doorkruisen al Sorrento voorbijgereden, maar hebben de beloofde bordjes nog steeds niet gezien. De tandeloze uitbater van een fruitstalletje langs de weg stuurt ons inderdaad terug en - met een handgebaar dat niets aan duidelijkheid te wensen overliet - steil de bergen in. Ah, daar is een bordje, maar ineens is de 'fattoria' veranderd in een 'resort'. Oh? Het volgende bordje maakt duidelijk dat we de ingang hebben gevonden: een groot hek met een intercom. Of wij een reservering hebben, vraagt een mannestem. "Zet u de auto maar op de parkeerplaats achter de slagboom, dan kom ik u halen." En daar komt hij al aangeprutteld: Giacomo, een vriendelijke jonge vent in een elektrisch karretje dat het meeste weg heeft van een golfkarretje met laadbak. Daar gaan we, steil naar beneden langs een keurig pad van ingemetselde plakken steen, aan weerskanten afgebesd met keurige houten hekjes. "Een jaar of acht geleden", vertelt hij, "besloot de familie De Gregorio die al meer dan een eeuw dit land bezit en bewerkt, dat het ontvangen van selected guests een solider toekomst was dan de landbouw. De beesten zijn weg en het is nu een high-end resort." Onderweg wijst hij het zwembad aan, en het restaurant, en de fitnesszaal in wor-

Column - Tracy Metz

ding, en de winkel met prodotti tipici, en het gebouwtje waar de limoncello nog wordt gemaakt van de citroenen die in uitbundige hoeveelheden dik en zeer geel aan de bomen hangen. In een mooi stenen gebouw, kunstig in de heuvel weggewerkt, zijn vier gastenkamer ondergebracht; elders op het terrein zijn nog drie van die gebouwen her en der neergezet. Het uitzicht over de Golf der Sirenen met twee losse steile rotsen erin is zonder meer prachtig, zeker nu we hier in de bergen precies op de grens zitten tussen zon beneden en nevel boven. We pakken de kersen en de abrikozen uit die we langs de weg hebben gekocht en houden op het terras een wedstrijd wie de pitten het verst weg kan spugen.

Hartstikke mooi alles en toch ben ik niet op mijn gemak. Het is hier meer een midgetgolfbaan dan een werkend bedrijf. Prachtig aangelegd en gelegen en toch een dooie boel, opgeleukt totdat de laatste zucht authenticiteit eruit is geperst. Daarvoor ga je niet op het platteland zitten? In de kamer ligt de luxueuze full color brochure van resort Marecòccola waarin alles als 'enchanted' en 'elegant' wordt omschreven. Geen woord van gelogen, maar als ik naar buiten kijk zie ik twee jonge mannen de gazons staan besproeien met de tuinslang. Net de pachters van weleer, denk ik bij mezelf, alleen telen ze nu gazons in plaats van gewassen. Meer geld, ongetwijfeld, maar minder voldoening. Maar wat, bedenk ik me later met een lichte huivering, als dit nou juist de authenticiteit is van onze tijd? Als het imago, het beeld, misschien zelfs de karikatuur van het landleven, échter (en rendabeler) is dan het landleven zelf? Misschien moet ik blij zijn dat deze telg van de De Gregorio familie welvarend en doortastend genoeg was om deze transformatie te kunnen doorvoeren voordat hij als boer ten onder ging. Heb ik last van een achterhaald en ongeneeslijk romantisch beeld van het platteland - dat daar gewerkt wordt, dat het rommelig mag zijn en ook een beetje mag stinken, dat er een mottige hond bij hoort en landbouwwerktuigen in plaats van nuffige elektrische karretjes? Of zijn juist de De Gregorio's overboord gegaan met het versuikeren van het buitenleven? Wie is hier nou de romanticus?

3. Adviesonderwerpen 2006-2007

Inleiding

Inwerkprogramma

De nieuwe raad is op 19 januari 2006 officieel geïnstalleerd. Vanaf dat moment is de raad gestart met kennismaking met elkaar en teamvorming. Door middel van een inwerkprogramma oriënteert de raad zich op het werkveld en op de netwerken van organisaties en instellingen die daarin een rol spelen. De raad heeft ondertussen diverse werkbezoeken afgelegd. Daarnaast ruimt de raad bij elke raadsvergaderingen tijd in voor inhoudelijke presentaties over het gehele domein waar over de raad geacht wordt te adviseren. In het nieuwe mandaat van de raad is naast de domeinen landbouw, natuur en landelijke gebied ook voedselkwaliteit toegevoegd.

Werkprogramma

Naast kennismaking met het werkveld en het netwerk vormde de mogelijke invulling van het werkprogramma een vast onderwerp bij de bezoeken die de raad heeft afgelegd.

Tevens heeft het ministerie van LNV een uitgebreide groslijst van onderwerpen aangereikt en met het ministerie hebben diverse consultaties plaats-

gevonden. Daarnaast heeft de raad overleg gehad met de vaste Kamercommissie van het ministerie van LNV en met de provincies over mogelijke onderwerpen voor het werkprogramma van de raad.

De raad heeft een aantal uitgangspunten geformuleerd om tot een werkprogramma te komen. Kernbegrippen zijn politieke relevantie van de vraag en van het advies (scherpte), selectiviteit in de keuze van onderwerpen, het adresseren van dilemma's, concreet zijn en helder willen communiceren zowel bij de totstandkoming van het advies als bij de presentatie van de adviezen. De raad wil vooral geen dubbel werk doen: geen werk doen wat het departement zelf kan en evenmin werk doen wat andere instellingen (onderzoek, planbureaus) beter kunnen. De raad wil ook de vraag achter de vraag adresseren en ingaan op de machtsaspecten die in en rond het landelijk gebied spelen. Op grond van deze uitgangspunten hanteert de raad de volgende criteria voor de keuze van onderwerpen:

- evenwichtige verdeling over de labels van het ministerie van LNV (groen ondernemen, veilig voedsel, vertrouwd platteland en vitale natuur);
- diversiteit in herkomst van de adviesvragen (LNV, andere departementen, provincies, Tweede Kamer en de raad zelf);
- balans in vraagstukken gericht op de actualiteit en in strategisch gerichte vraagstukken op de lange termijn;
- diversiteit in type advies (agenderend, conceptueel, instrumenteel, politiek strategisch);
- diversiteit in presentatie (briefadvies, debat, adviesrapport, artikelen, foto's en doorwerking via de netwerken van de raadsleden);
- waarnodig (integraliteit) samenwerken met andere adviesraden.

Bron: Hans Sas

Adviezen afgerond in 2006

De raad heeft in 2006 drie adviezen afgerond:

- Zuiderzeelijn
- Realisatie 'Recht op groen'
- Van zorgen voor naar zorgen dat

Zuiderzeelijn

De ministers van Verkeer en Waterstaat; Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en de staatssecretaris van Economische Zaken EZ hebben in februari 2006 de Raad voor het Landelijk Gebied, de Raad voor Verkeer en Waterstaat en de VROM-raad gevraagd gezamenlijk te adviseren over de Structuurvisie Zuiderzeelijn. De keuze voor gezamenlijke advisering komt voort uit de wens om de integraliteit in de besluitvorming te waarborgen. Aspecten van ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en landschap en economie worden steeds in samenhang gezien.

De drie raden adviseren het kabinet na een kort maar indringend adviestraject om af te zien van de aanleg van een snelle openbaarvervoerverbinding, in casu een Zuiderzeelijn, tussen Amsterdam en Groningen. Zij zijn het er, onder andere op basis van de kosten-baten analyse, over eens dat een nieuwe snelle spoorverbinding tussen Amsterdam en Groningen onvoldoende bijdraagt aan het verbeteren van de economische situatie van de noordelijke provincies. De raden zijn van mening dat publieke investeringen in hoogwaardig openbaar vervoer van de Noordvleugel in samenhang met investeringen in rode, groene en blauwe kwaliteit wél gerechtvaardigd zijn. Daarnaast adviseren de raden het kabinet te investeren in een combinatie van elementen uit het transitiepakket en regionale bereikbaarheidsoplossingen voor Noord-Nederland. De drie raden hebben op 7 april 2006 het gezamenlijk briefadvies getiteld 'Structuurvisie Zuiderzeelijn' aangeboden aan de ministers van V&W; VROM en de staatssecretaris van Economische Zaken.

Realisatie 'Recht op groen'

De Raad voor het Landelijk Gebied maakt zich in zijn advies 'Recht op groen' (juni 2005) zorgen over de groene kwaliteit van de openbare ruimte. De raad stelt in zijn advies dat groene kwaliteit wezenlijk is voor leefbaarheid, gezondheid, economie en biodiversiteit. Deze functies van groen worden nog onvoldoende onderkend. Met groen kunnen doelstellingen uit meerdere beleidsvelden gelijktijdig worden vervuld, wat leidt tot lagere maatschappelijke kosten. Daarom deed de raad de aanbeveling aan departementen, provincies, gemeenten, projectontwikkelaars, burgers en ondernemers om de eigen werkwijze kritisch te bekijken. Uit gesprekken die de raad voerde met betrokken partijen ná het uitbrengen van het advies kwamen problemen naar voren die gesignaleerd werden bij de realisatie van groene kwaliteit. De bevindingen uit deze gesprekken heeft de raad in juni 2006 in een briefadvies aan de ministers van LNV en VROM toegestuurd. Eén van de belangrijkste aanbevelingen uit dit briefadvies is dat er een betere afstemming moet plaatsvinden tussen de betrokken ministeries (LNV, VROM, VWS, en ook BZ en EZ), maar ook met de lagere overheden zoals provincies, regio's en gemeenten. Meer kennis over de maatschappelijke kosten en baten van groen is daarbij belangrijk. Bij uitvoering van beleid moet niet alleen naar de grote gemeenten worden gekeken, maar moeten ook middelen beschikbaar komen voor kleinere gemeenten.

Bron: Hollandse Hoogte

Van zorgen voor naar zorgen dat

De overheid heeft met een aantal ontwikkelingen te maken die het besturen moeilijk maken, zoals de steeds complexere maatschappelijke problemen en de heersende hooggespannen verwachtingen dat de overheid die problemen wel kan oplossen. Dit heeft er mede toe geleid dat er een zoektocht gaande is naar de wijze waarop we het bestaande sociale contract opnieuw vorm kunnen geven. Met 'van zorgen voor naar zorgen dat' wil de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit meer verantwoordelijkheid leggen bij de burger. 'Van zorgen voor naar zorgen dat' is in het LNV-beleidsprogramma 'Vitaal en samen' omschreven als het streven naar een overheid "die het mogelijk maakt dat maatschappelijke partijen zelf de verantwoordelijkheid kunnen nemen voor de inrichting van hun leven en leefomgeving". Deze omslag vindt nu vooral op het terrein van landbouwproductie en voedselkwaliteit plaats. De minister heeft de Raad voor het Landelijk Gebied gevraagd op welke manier de bestuurlijke omslag op het terrein van natuur- en plattelandsbeleid vorm kan krijgen.

De raad kijkt in haar advies allereerst naar de huidige wijze waarop het ministerie de omslag in de praktijk brengt. Verder wordt gekeken naar de vraag hoe bepaald kan worden of verantwoordelijkheden met private partijen gedeeld kunnen worden, en zo ja, met welke risico's en optredende dilemma's overheid én private partijen te maken krijgen. Ter wille van de discussie schetst de raad tenslotte onbenutte mogelijkheden voor 'Van zorgen voor naar zorgen dat' in de beleidsvelden van natuur en platteland en consequenties daarvan voor het ministerie van LNV.

Met dit advies wil de raad de lopende initiatieven én de discussie versterken door nadruk te leggen op een structurele benadering op bestuurlijk niveau. De bestuurlijke omslag is geen eenmalige gebeurtenis maar een continu proces. Daarom zal de raad ook in de toekomst zijn eigen activiteiten én die van de overheid afzetten tegen de filosofie van 'Van zorgen voor naar zorgen dat' om het debat over dit onderwerp te stimuleren. De raad heeft het advies, met als titel 'Van zorgen naar borgen' op 2 oktober 2006 aangeboden aan de minister van LNV.

Adviezen in voorbereiding

De volgende adviezen zijn in voorbereiding:

- *Nederland en het Europees beleid voor het landelijk gebied*
- *Gebiedsgericht werken en de rol van de provincie in het landelijk gebied*
- *Zuidvleugel*
- *Herziening tentatieve lijst Werelderfgoed*
- *Agrarische Hoofdstructuur*
- *Voedselkwaliteit*
- *Papieren wereld versus de praktijk, de tragiek van goede bedoelingen*
- *Jong en Platteland*
- *Biobased economy*

Nederland en het Europees beleid voor het landelijk gebied

De Europese discussie over het toekomstig Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) gaat spelen in 2007 en 2008. Het Europese krachtenveld aangaande het GLB wordt sterk bepaald door Duitsland en Frankrijk. Duitsland bekleedt het voorzitterschap van de EU in de eerste helft van 2007 en Frankrijk doet dat in de tweede helft van 2008. In 2008 zal ook een tussenbalans van het GLB (aangeduid als de *Health check*) en van het Financieel akkoord voor de periode 2007 - 2013 worden opgemaakt. Deze worden door de Europese Commissie voorbereid. Onderdeel van de *Health check* zal zijn een evaluatie van de *cross compliance* (handhaving en daaraan verbonden administratieve lasten). Bij de discussie op EU niveau in 2008/2009 gaat het vooral over het beleid na 2013. Vanuit een visie op de verdere toekomst kan daarop dan nationaal en Europees meer of minder worden voorgesorteerd. De raad is betrokken bij de Europese discussie via het samenwerkingsverband van Europese adviesraden, het EEAC. De raad zit de werkgroep landbouw binnen het EEAC voor.

Binnen Nederland wil de raad vanuit een maatschappelijk perspectief adviseren over het GLB als instrument om het beheer en de kwaliteit van het landelijk gebied te faciliteren en te borgen ten einde de maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Als tijdshorizon wordt gedacht aan 2020. Het gaat zowel om doelstellingen aangaande voedselzekerheid, voedselkwaliteit, vernieuwbare energie en hulpbronnen, duurzame ontwikkeling van het platteland, alsook om de kwaliteit van landschap, milieu en natuur. De basisvraag luidt wat de Nederlandse samenleving verwacht van het landelijk gebied en van de landbouw en wat de samenleving daar voor over heeft. De landbouw beheert nog steeds circa 70% van het landoppervlak. Het gaat dan vooral om de melkveehouderij en akkerbouw die deze beheerrol vervullen. De vraag naar de continuïteit van zowel deze takken van landbouw als geheel (deze vormen van grondgebruik) als van de individuele bedrijven en de voorwaarden waaronder dat mogelijk is, komen daarbij aan de orde. Wat is er waar van beweringen dat steeds meer landbouwloze gebieden ontstaan?

De vervolgvraag is welke weg moet worden bewandeld naar een toekomst voor de grondgebonden landbouw die ook bijdraagt aan de kwaliteit van het landelijk gebied: vergroening van het prijzen inkomensbeleid (1e pijler), verschuiving van middelen naar het plattelandsbeleid (2e pijler) of heel andere opties? Meer concreet komen dan ook uitwerkingen als modulatie, *cross compliance* en herdefiniëring van de prioriteiten van de 2e pijler nader in beeld. De visie op de wereld na 2013 moet daarbij richtinggevend zijn; in een vorm van *back casting* volgen daaruit dan mogelijkheden voor eventuele aanpassingen op de korte termijn. Naarmate het GLB minder via marktmaatregelen werkt, neemt de noodzaak voor volledige communautaire financiering af. Cofinanciering of nationale financiering komen dan als opties naar voren.

De overgang naar een ander beleid in het GLB vraagt zorgvuldigheid; recente rapporten van Alterra en LEI over de bedrijfstoelagen laten ingrijpende verschuivingen tussen gebieden, sectoren en agrarische bedrijven zien bij de keuze van andere grondslagen (*flat rate*). Bij de vraag naar de financiële basis voor het beheer van het landelijk gebied zijn ook terreinbeherende organisaties interessante partners. Bij het beheer van gebieden schakelen zij boeren in en ze ervaren dat het moeilijker wordt om deze hiervoor te interesseren. Er zal in de loop van 2006 en 2007 in fases worden geadviseerd.

Gebiedsgericht werken en de rol van de provincie in het landelijk gebied

In het kader van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) hebben de provincies de regierol voor het uitwerken van het Meerjarenprogramma voor het landelijk gebied op zich genomen. Zij hebben de opgave om integraal beleid te formuleren waarbinnen sectorale beleidsopgaven per gebied op een consistente wijze vervlochten zijn. Daarmee nemen de provincies een groot deel van de uitvoeringsverantwoordelijkheid voor het landelijk gebied over van het ministerie. Logisch uitvloeisel daarvan is dat de raad nu nadrukkelijk in gesprek gaat met provincies over zijn adviesrol voor de provincies. Het eerste adviesonderwerp in dat kader is gericht op gebiedsgericht beleid.

De provincies pakken de nieuwe taken in het kader van de Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) voortvarend op en passen daarvoor hun organisatie en werkwijze aan door deze meer uitvoeringsgericht en afrekenbaar te maken. Gebiedsgericht werken is daarbij een sleutelbegrip. De provincies hebben behoefte aan flexibiliteit en beleidsruimte in de sectorale rijksopgaven om deze te kunnen vertalen in een gebiedsgerichte aanpak. Een andere opgave voor de provincies is om met lokale actoren te komen tot afspraken die helder en afrekenbaar zijn, maar ook ruimte bieden aan de initiatieven en eigen prioriteiten van deze stakeholders. De raad verkent dit thema samen met de provincies en werkt de vraagstelling verder uit.

Het advies over gebiedsgericht werken wordt eind 2006 uitgebracht.

Zuidvleugel

Een adviesaanvraag over het Zuidvleugelprogramma en de bijbehorende, nog uit te brengen Zuidvleugelbrief is in voorbereiding. De Zuidvleugelbrief bevat de rijksbesluiten die het kabinet op korte termijn zal realiseren. Het advies zal worden gebruikt bij het verdere traject van het Zuidvleugelprogramma, ter voorbereiding van een nader kabinetsstandpunt. Dit advies zal worden opgesteld door een werkgroep, bestaande uit leden van de VROM-raad, Raad voor Verkeer en Waterstaat en de Raad voor het Landelijk Gebied. Het programma

Zuidvleugel is één van de vier gebiedsgerichte programma's die in het kader van de Uitvoeringsagenda Nota Ruimte zijn ingesteld en heeft betrekking op het zuidelijk deel van de Randstad. Doel van de programma's is te zorgen voor coördinatie van de rijksinbreng, versnelling van de besluitvorming en versterking van de interne samenhang binnen de programma's. Het advies wordt in februari 2007 uitgebracht.

Herziening tentatieve lijst Werelderfgoed

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap vraagt de Raad voor Cultuur en de Raad voor het Landelijk Gebied te adviseren over de herziening van de tentatieve werelderfgoedlijst.

In 1972 aanvaardde de Algemene Conferentie van de UNESCO de Werelderfgoedconventie: de overeenkomst ter bescherming van het wereld cultureel en natuurlijk erfgoed. Het meest in het oog springende onderdeel van deze internationale overeenkomst is de mogelijkheid om cultureel en natuurlijk erfgoed van *outstanding universal value* voor te dragen voor plaatsing op de Lijst van het werelderfgoed van UNESCO. Om voordrachten te kunnen doen voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst stellen *state parties* eerst tentatieve lijsten op. Nederland heeft in 1994 en 1995 twee afzonderlijke lijsten vastgesteld voor archeologisch erfgoed en gebouwde monumenten. Voor natuurlijk erfgoed is nog geen tentatieve lijst vastgesteld. De minister is voornemens om voor 1 februari 2007 een herziene lijst voor Nederland bij UNESCO in te dienen. Bij herziening van de tentatieve lijst is het van belang ook het natuurlijk erfgoed van Nederland in de afwegingen te betrekken. De minister vraagt de beide raden haar voor december 2006 in een gezamenlijk dan wel een afgestemd advies te adviseren over welke erfgoederen (gebouwde monumenten, archeologische monumenten, cultuurlandschappen, natuurgebieden) in aanmerking komen en welke moeten worden opgenomen op de tentatieve lijst.

Agrarische Hoofdstructuur

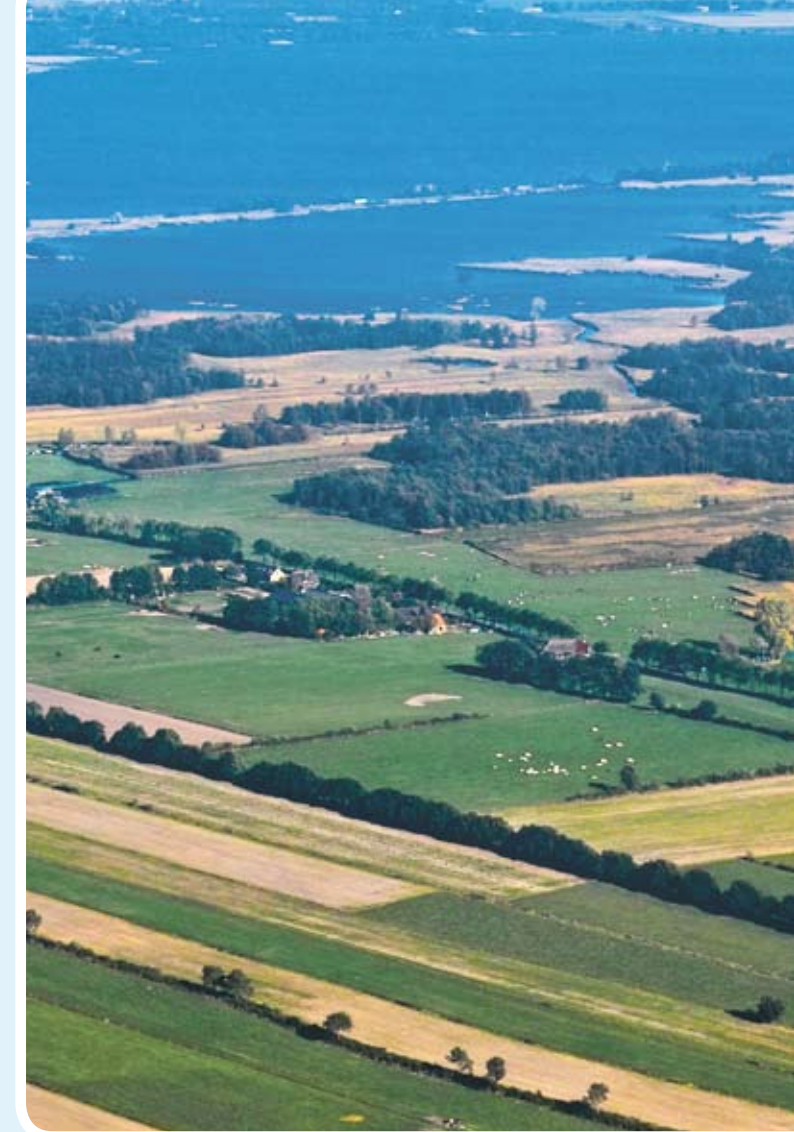
Naar aanleiding van de kamerbehandeling van de nota 'Kiezen voor landbouw' van het ministerie van LNV in april 2006 kwam de vraag aan de orde of naast de ontwikkeling van een Ecologische Hoofdstructuur ook de ontwikkeling van een Agrarische Hoofdstructuur (AHS) zinvol zou zijn. Minister Veerman vraagt de raad dit onderwerp nader te onderzoeken en op te nemen in het werkprogramma. Vragen die bij de formulering van de adviesaanvraag aan de orde kunnen komen, zijn:

Werkt een dergelijke structuur rechtsongelijkheid en onzekerheid in de hand? Als de overheid een gebied aanwijst als agrarisch gebied, kan er dan nog wel iets anders? Wat zijn de consequenties van een aanwijzing? Halen we de functie van de landbouw als stoffeerder van het landschap hiermee niet onderuit? Wordt het landelijk gebied hiermee niet te parkachtig?

In de provincie Brabant is het concept van de Agrarische Hoofdstructuur toegepast. Wat zijn de ervaringen; draagt dit concept bij aan een zinvolle oplossing van de problemen in het landelijk gebied? Het advies over de agrarische hoofdstructuur wordt naar verwachting begin 2007 uitgebracht.

Voedselkwaliteit

De raad start begin 2007 het adviestraject over voedselkwaliteit. In 2006 oriënteert de raad zich op het onderwerp 'voedselkwaliteit met meer waarden', dat wil zeggen voedselkwaliteit inclusief waarden zoals voedselzekerheid, veilig voedsel, gezond voedsel, voedsel als cultuur en leefstijl, dierenwelzijn, milieu, natuur, landschap, streekproducten, eerlijke prijs, informatievoorziening, genot, gemak, authenticiteit, rechtvaardigheid, et cetera. De raad besteedt in zijn advies onder meer aandacht aan het afwegingsproces van waarden, risico-beoordeling en risicobeleid. Het adviestraject over voedselkwaliteit start begin 2007.

Bron: Paul Paris - Les Images

Papieren wereld versus de praktijk, de tragiek van goede bedoelingen

Ondanks de goede bedoelingen van bestuurders, bedrijfsleven en burgers en ondanks vele gewaardeerde adviezen lijkt in de praktijk de sturing in vrome papieren voornemens te blijven steken. Ondertussen vermindert de kwaliteit van het landelijk gebied in hoog tempo. Velen ergeren zich aan de schijnbaar oncontroleerbare verrommeling van Nederland waar niemand greep op lijkt te hebben. Op basis van een historische analyse van een aantal casussen wil de raad nagaan waarom in het landelijk gebied het papieren beleid in de praktijk maar geen werkelijkheid wil worden. Daarnaast wil de raad succesvolle praktijken opsporen en waarderen en nagaan hoe deze kunnen bijdragen aan het weer greep krijgen op stagnerende processen. De kernvraag van dit advies richt zich op het regulerend vermogen van de overheid. Over dit onderwerp wordt in de loop van 2007 advies uitgebracht.

Jong en platteland

"Het opkomende thema jeugd en gezondheid voegt een nieuwe dimensie toe aan de maatschappelijke relevantie van het platteland. Het is van belang dat de jeugd voldoende contact houdt met de natuur, en meer algemeen met het 'groen op het platteland'. Op het platteland speelt onder meer de toegankelijkheid van het groene gebied, het investeren in de bereikbaarheid ervan, en de recreatieve voorzieningen." Deze zinsnede komt uit het beleidsondersteunende onderzoeksprogramma 2007 (DLO Kaderbrief). Het ministerie van LNV zet zich door tal van activiteiten in om direct contact van de jeugd met hun natuurlijke leefomgeving te bevorderen. In zijn brief van 13 april 2006 aan de Tweede Kamer geeft de minister van LNV een overzicht van deze activiteiten. Ook maakt hij hierin zijn voornemen kenbaar om de Raad voor het Landelijk Gebied advies te vragen over jeugd en de natuur om hen heen.

Bron: Hans Sas

De raad verkent momenteel dit onderwerp naar jeugd en natuur, jeugd en landbouw en jeugd en voedselkwaliteit. Het advies start in 2007.

Biobased economy

Biomassa en bio-energie maken een stormachtige ontwikkeling door. De discussie woedt in Nederland, Europa en internationaal. Over de kansen voor Nederland wordt verschillend gedacht. De raad oriënteert zich op mogelijke advisering over het onderwerp Biobased economy: landbouwgewassen als 'groene grondstoffen', de kansen en bedreigingen voor de Nederlandse landbouw en het landelijk gebied. De planning is nog niet bekend.

4. Samenstelling raad en bureau van de raad

Samenstelling bureau van de raad

Algemeen secretaris en hoofd van het bureau

ir. H. (Herma) de Wilde

Projectleiders

drs. E.A. (Agneta) Andersson

ir. G. (Gert) van der Bijl (vanaf 1 december 2006)

dr. R. (Renze) Brouwer

ir. A. (Anne) Bruinsma

dr. B.H. (Bas) van Leeuwen

drs. P. (Paul) Levelink

ir. C.A. (Karin) Olsthoorn

Projectmedewerker

ing. A.J. (Auke) Vogelzang

Communicatie

M. (Miep) Eisner

ir. J.B. (Jelle) Maas

Bedrijfsvoering

J.N. (Jenny) Dam

J.P. (Judith) de Jesus

J.I. (Jeannette) Selek

Samenstelling raad

De Raad voor het Landelijk Gebied bestaat uit 10 leden en een voorzitter. Zij zijn - conform de richtlijnen van de wet - onafhankelijk en benoemd op basis van hun deskundigheid op het werkteerein waarvoor de raad is ingesteld, alsmede hun maatschappelijke kennis en ervaring.

- prof. mr. P.C.E. (Peter) van Wijmen, voorzitter
- B.J.M. (Ben) van Essen
- J.T.G.M. (Koos) Koolen
- J. (Jannie) Lamberts
- prof. dr. M.J.A. (Marjan) Margadant-van Arcken
- T. (Tracy) Metz
- dr. M.C. (Marijke) van Schendelen
- dr. ir. H.J. (Huib) Silvis
- F. (Frans) Tielrooij
- prof. dr. M.J.W. (Mark) van Twist
- drs. C.J.G.M. (Kees Jan) de Vet

Raadsleden met algemeen secretaris H. de Wilde (3e van links)

5. Overzicht publicaties 2005-2006

2006

- RLG 06/6 Werkprogramma 2006-2007
- RLG 06/5 Van zorgen naar borgen
Naar een bestuurlijke omslag bij LNV
(oktober 2006)
- RLG 06/4 Briefadvies over realisatie advies
'Recht op groen' (mei 2006)
- RLG 06/3 Jaarverslag 2005
- RLG 06/2 Gezamenlijk briefadvies van VROM-raad,
Raad voor Verkeer en Waterstaat en
Raad voor het Landelijk Gebied over de
Structuurvisie Zuiderzeelijn (april 2006)
- RLG 06/1 Buitenbeentjes en boegbeelden
Advies over megabedrijven in de
Nederlandse land- en tuinbouw
(januari 2006)

2005

- RLG 05/11 Europe's Rural Resources at Risk
Report of the Rural Development
Conference (oktober 2005)
- RLG 05/10 Kies positie in transitie
Advies aan de Tweede Kamer over de
financiering van transitie in het
landelijk gebied (oktober 2005)
- RLG 05/9 Bouwstenen voor de Toekomstvisie
Landbouw (juli 2005)
- RLG 05/8 Advies over de wintersterfte 2004-2005
van grote grazers in de Oostvaarders-
plassen (juni 2005)
- RLG 05/7 Tijd voor kwaliteit
Advies over kwaliteitsbeleid voor het
platteland (juni 2004)
- RLG 05/6 Recht op groen
Advies over de groene kwaliteit van de
openbare ruimte (juni 2004)
Deel 1 Beleidsadvies
Deel 2 Analyse
- RLG 05/5 Jaarverslag 2004 en werkprogramma
2005 (mei 2005)
- RLG 05/4 Herontwerp rijksdienst, inzichten en
ervaringen RLG (maart 2005)
- RLG 05/3 Reactie op Actieprogramma Ruimte en
Cultuur (maart 2005)
- RLG 05/2 Plankgas voor glas?
Advies over duurzame ontwikkeling van
de glastuinbouw in Nederland
- RLG 05/1 Nationale landschappen: vaste koers en
lange adem
Advies over de instrumentatie van
Nationale landschappen (februari 2005)

Alle publicaties staan op de website van de Raad voor het Landelijk Gebied (www.rlg.nl) en zijn desgewenst te downloaden.
De publicaties zijn kosteloos via het bureau van de raad te bestellen.

raad
landelijk
gebied